מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות סוגה, מטרה ומבנה בטקסט נתון ולהציג זאת בלשון מדויקת
- לנתח טענה מרכזית, ראיות ודעה נגדית בטקסט טיעוני
- להפעיל כלי חשיבה מסדר גבוה: הסקת הנחות סמויות, הערכת רלוונטיות ושאלות פתוחות
- ליישם ידע לשוני ברמת תיכון (תחביר, בניינים, גזרות, משלב) מתוך טקסט אותנטי

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – פרק 1 • הבנת הנקרא: סוגה, מטרה וסיכום ממוקד – היכרות עם הטקסט

1. נכון – הכותבת מציגה טענה מרכזית ומביאה נימוקים לטובת שמירה על השעמום
2. לא נכון – היא מציעה לשמר את השעמום ואף להחזיר אותו בכוונה, לדוגמה רבע שעה ביום
3. נכון – הכותבת כותבת שכאשר המוח אינו מקבל גירוי הוא מתחיל לשוטט ולדמיין

חלק ב' – פרק 1 • הבנת הנקרא: סוגה, מטרה וסיכום ממוקד – זיהוי טענות ומטרה

1. לשכנע
2. יצירה

חלק ג' – פרק 1 • הבנת הנקרא: סוגה, מטרה וסיכום ממוקד – סיכום וניתוח מטרה

1. סיכום הכולל: הנושא הוא ערך השעמום; הטענה המרכזית - יש לשמר את השעמום ולא למלא כל רגע; שני פרטים תומכים מתוך: יצירה, מיומנות שקט, קשר חברתי או מענה לטענה הנגדית

חלק ד' – פרק 2 • מבנה הטקסט: פתיחה, גוף וסיום – הכרת המבנה

1. נכון – הפתיחה חושפת את הנושא ולעיתים גם את עמדת הכותב
2. לא נכון – בגוף מובאים הנימוקים, הדוגמאות וההתייחסות לטענות נגדיות

חלק ה' – פרק 2 • מבנה הטקסט: פתיחה, גוף וסיום – זיהוי במאמר 'בשבחי השעמום'

1. א – בפתיחה
2. ב – לסכם ולהציע הצעה מעשית לקורא

חלק ו' – פרק 2 • מבנה הטקסט: פתיחה, גוף וסיום – חלוקה ומיון

1 – ב (פתיחה – הצגת השעמום כשאלה)
2 – ג (גוף – נימוקים לטובת השעמום (יצירה, סבלנות, קשר חברתי))
3 – ד (גוף – התייחסות לטענה נגדית ודחייתה)
4 – א (סיום – הצעה מעשית וסיכום)

חלק ז' – פרק 2 • מבנה הטקסט: פתיחה, גוף וסיום – השלמה

1. חמישית

חלק ח' – פרק 3 • טיעון ודעה: טענה, ראיה וניגוד דעות – זיהוי הטענה המרכזית

- 1. לא נכון – הכותבת טוענת שהשעמום הוא מרחב שיש לשמור עליו, ולא אויב שיש להביס.
- 2. נכון – הטקסט מסביר שכשהמוח אינו מקבל גירוי הוא משוטט, מדמיין ושואל שאלות.
- 3. לא נכון – דוגמת הספורטאית משמשת להפריך את טענת הנגד ולהראות שגם מנוחה היא חלק מהתהליך.

חלק ט' – פרק 3 • טיעון ודעה: טענה, ראיה וניגוד דעות – מהטענה אל הראיה

- 1 – ב (השעמום הוא מרחב שיש לשמור עליו, לא אויב להביס)
- 2 – ג (השעמום הוא קרקע פורייה ליצירה ולרעיונות חדשים)
- 3 – א (היכולת לשהות עם עצמנו היא מיומנות שצריך לתרגל)

חלק י' – פרק 3 • טיעון ודעה: טענה, ראיה וניגוד דעות – התמודדות עם דעה נגדית

- 1. ניצול אמיתי של הזמן כולל גם מנוחה והתבוננות, לא רק עשייה בלתי פוסקת, כמו ספורטאית שגם זמן המנוחה שלה חלק מהאימון.

חלק י"א – פרק 4 • חשיבה מסדר גבוה: הנחות סמויות, שאלות לדיון ורלוונטיות לאורך זמן – הבנת הטענות בטקסט "בשבחי השעמום"

- 1. לא נכון – בטקסט נכתב שהשעמום "אינו אויב שיש להביס, אלא מרחב שיש לשמור עליו"
- 2. נכון – כך נכתב בפסקה על השעמום כקרקע פורייה ליצירה

חלק י"ב – פרק 4 • חשיבה מסדר גבוה: הנחות סמויות, שאלות לדיון ורלוונטיות לאורך זמן – איתור הנחה סמויה וניסוח שאלה לדיון

- 1. ב – השעמום הוא מרחב חשוב שיש לשמר ולא למלא בכל רגע

חלק י"ג – פרק 4 • חשיבה מסדר גבוה: הנחות סמויות, שאלות לדיון ורלוונטיות לאורך זמן – תרגול כרטיס A04–A05

- 1. זמן

חלק י"ד – פרק 4 • חשיבה מסדר גבוה: הנחות סמויות, שאלות לדיון ורלוונטיות לאורך זמן – כתיבה מודרכת

חלק ט"ו – פרק 5 • לשון ברמת תיכון: תחביר, בניינים, גזרות ומילות קישור – זיהוי בסיסי

- 1. ג – הפעיל
- 2. ג – השעמום

חלק ט"ז – פרק 5 • לשון ברמת תיכון: תחביר, בניינים, גזרות ומילות קישור – זיהוי ויישום

- 1. א – שלמים
- 2. א – אם

חלק י"ז – פרק 5 • לשון ברמת תיכון: תחביר, בניינים, גזרות ומילות קישור – התאמה

- 1 – ג (נפעל)
- 2 – ד (הפעיל)
- 3 – ב (פיעל)
- 4 – א (התפעל)

חלק י"ח – פרק 5 • לשון ברמת תיכון: תחביר, בניינים, גזרות ומילות קישור – כתיבה ועיבוד

חלק י"ט – פרק 6 • יצירה וסגנון: חיקוי סגנון ומשלב – זיהוי מאפייני הסגנון

- 1. א – גוף ראשון יחיד
- 2. א – בשאלה רטורית לקורא
- 3. א – ראשית, שנית, זאת ועוד, לכן

חלק כ' – פרק 6 • יצירה וסגנון: חיקוי סגנון ומשלב – ניתוח מילות הקישור והמבנה הטיעוני

- 1 – ב (סידור הטיעונים לפי סדר)
- 2 – א (הצגת טענה נגדית והפרכתה)
- 3 – ד (מעבר למסקנה והצעת פעולה)
- 4 – ג (המחשת רעיון באמצעות דוגמה)

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תשובה טובה מציינת סוגה מדויקת ושלושה מאפיינים רלוונטיים מתוך הטקסט עצמו
- תשובה טובה מבחינה בבירור בין הטענה המרכזית, הראיה והדעה הנגדית, ולא מערבבת ביניהן
- תשובה טובה מצטטת דוגמה קצרה (עד שמונה מילים) ומנתחת אותה נכון מבחינה לשונית

טיפים להפעלה:

- מומלץ לפרוס את החוברת על פני 3–4 שיעורים: שיעור אחד לכל שניים-שלושה פרקים, עם קריאת הטקסט מחדש בכל פעם מזווית שונה
- לתלמידים המתקשים אפשר להנגיש משימות ברמת חט״ב (למשל 'שש שאלות' או 'מה המטרה') לפני המעבר למשימות חט״ע המורכבות יותר
- ניתן לשלב את דרכי ההפעלה שבאתר – לוח בחירה איקס-עיגול או תפריט מסעדה – כדי לתת לתלמידים ותלמידות בחירה בין משימות החוברת
- כדאי לסיים כל פרק בשיתוף קצר במליאה, שבו 2–3 תלמידים מציגים תשובה אחת, כדי לחזק הבנה משותפת של מושגי המפתח

חוברת תרגול – כרטיסיות משימה לטקסט (רמת תיכון)

כרטיסיות משימה לכל טקסט

תיכון · חנ״מ

תוכן החוברת

1. פרק 1 – הבנת הנקרא: סוגה, מטרה וסיכום ממוקד
2. פרק 2 – מבנה הטקסט: פתיחה, גוף וסיום
3. פרק 3 – טיעון ודעה: טענה, ראיה וניגוד דעות
4. פרק 4 – חשיבה מסדר גבוה: הנחות סמויות, שאלות לדיון ורלוונטיות לאורך זמן
5. פרק 5 – לשון ברמת תיכון: תחביר, בניינים, גזרות ומילות קישור
6. פרק 6 – יצירה וסגנון: חיקוי סגנון ומשלב

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – כרטיסיות משימה לטקסט (רמת תיכון)

חוברת התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת זו תתרגלו עבודה עם כרטיסיות משימה על טקסט מסוג מאמר דעה. עברו על הפרקים לפי הסדר, ובכל פרק בחרו משימה אחת או שתיים והשלימו אותה בכתב מלא ומנומק. שימו לב לרמת הקושי (כוכביות) ונסו להסביר את תשובתכם בעזרת ציטוט קצר או התייחסות לקטע מהטקסט.

בנק מילים: יצירה | חמישית | לשכנע | זמן

1 חלק א' – פרק 1 • הבנת הנקרא: סוגה, מטרה וסיכום ממוקד – היכרות עם הטקסט

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הטקסט 'בשבחי השעמום' הוא מאמר דעה שבו הכותבת משכנעת את הקוראים בעמדתה	☐	☐
2	הכותבת קוראת לבטל את השעמום לגמרי מחיי היומיום	☐	☐
3	אחד הנימוקים בטקסט הוא שהשעמום מאפשר למוח 'לשוטט' וליצור רעיונות חדשים	☐	☐

2 חלק ב' – פרק 1 • הבנת הנקרא: סוגה, מטרה וסיכום ממוקד – זיהוי טענות ומטרה

השלימו את המילה החסרה.

1. לפי הטקסט, מטרת הכותבת היא _____ את הקוראים בערך השעמום

2. הכותבת מכנה את השעמום 'קרקע פורייה' ל _____

3 חלק ג׳ – פרק 1 • הבנת הנקרא: סוגה, מטרה וסיכום ממוקד – סיכום וניתוח מטרה

ענו בקצרה.

1. כתבו סיכום של הטקסט ב-4–5 משפטים: הנושא, הטענה המרכזית ושני פרטים תומכים

4 חלק ד׳ – פרק 2 • מבנה הטקסט: פתיחה, גוף וסיום – הכרת המבנה

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	תפקיד הפתיחה במאמר דעה הוא להציג את הנושא ולעורר עניין אצל הקוראים	☐	☐
2	בגוף הטקסט מופיעה רק דעה אחת, בלי נימוקים או דוגמאות	☐	☐

5 חלק ה׳ – פרק 2 • מבנה הטקסט: פתיחה, גוף וסיום – זיהוי במאמר 'בשבחי השעמום'

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. באיזה חלק של המאמר 'בשבחי השעמום' מופיעה השאלה הפותחת על חוויית השעמום?

א) בפתיחה ב) באמצע הגוף ג) בסיום

2. מה תפקיד הסיום במאמר דעה כמו 'בשבחי השעמום'?

א) לחזור על כל הנימוקים בפירוט ב) לסכם ולהציע הצעה מעשית לקורא

ג) להציג דמות חדשה בעלילה

6 חלק ו' – פרק 2 • מבנה הטקסט: פתיחה, גוף וסיום – חלוקה ומיון

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. פסקה 1	___	**א.** סיום – הצעה מעשית וסיכום
2. פסקאות 2–4	___	**ב.** פתיחה – הצגת השעמום כשאלה
3. פסקה 5	___	**ג.** גוף – נימוקים לטובת השעמום (יצירה, סבלנות, קשר חברתי)
4. פסקאות 6–7	___	**ד.** גוף – התייחסות לטענה נגדית ודחייתה

7 חלק ז' – פרק 2 • מבנה הטקסט: פתיחה, גוף וסיום – השלמה

השלימו את המילה החסרה.

1. בפסקה ה_____ במאמר מופיעה ההתייחסות לטענה שהשעמום הוא בזבוז זמן

8 חלק ח' – פרק 3 • טיעון ודעה: טענה, ראיה וניגוד דעות – זיהוי הטענה המרכזית

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הכותבת טוענת שיש להיפטר מהשעמום לגמרי כדי להצליח בחיים.	☐	☐
2	לפי הטקסט, השעמום יכול לעזור לפתח רעיונות יצירתיים.	☐	☐
3	הכותבת מביאה את דוגמת הספורטאית כדי לחזק את טענת הנגד שהשעמום הוא בזבוז זמן.	☐	☐

9 חלק ט׳ – פרק 3 • טיעון ודעה: טענה, ראיה וניגוד דעות – מהטענה אל הראיה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. הטענה המרכזית	___	**א.** היכולת לשהות עם עצמנו היא מיומנות שצריך לתרגל
2. ראיה ראשונה	___	**ב.** השעמום הוא מרחב שיש לשמור עליו, לא אויב להביס
3. ראיה שנייה	___	**ג.** השעמום הוא קרקע פורייה ליצירה ולרעיונות חדשים

10 חלק י׳ – פרק 3 • טיעון ודעה: טענה, ראיה וניגוד דעות – התמודדות עם דעה נגדית

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. נסחו במילים שלכם את תשובת הכותבת לטענת הנגד שהשעמום הוא בזבוז זמן.

11 חלק י״א – פרק 4 • חשיבה מסדר גבוה: הנחות סמויות, שאלות לדיון ורלוונטיות לאורך זמן – הבנת הטענות בטקסט "בשבחי השעמום"

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	לפי הטקסט, הכותבת רואה בשעמום אויב שיש להביס	☐	☐
2	הטקסט טוען שרעיונות טובים נולדים לעיתים דווקא ברגעי שעמום, כמו במקלחת או בהליכה ארוכה	☐	☐

12 חלק י״ב – פרק 4 • חשיבה מסדר גבוה: הנחות סמויות, שאלות לדיון ורלוונטיות לאורך זמן – איתור הנחה סמויה וניסוח שאלה לדיון

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהי הטענה המרכזית של הטקסט "בשבחי השעמום"?

(א) יש לבטל לגמרי את השימוש במסכים

(ב) השעמום הוא מרחב חשוב שיש לשמר ולא למלא בכל רגע

(ג) ספורט חשוב יותר מלמידה

13 חלק י״ג – פרק 4 • חשיבה מסדר גבוה: הנחות סמויות, שאלות לדיון ורלוונטיות לאורך זמן – תרגול כרטיס A04–A05

השלימו את המילה החסרה.

1. הטקסט טוען שהשעמום מועיל, אך אינו מתייחס לכך שלא לכל אדם יש באותה מידה _____ פנוי ביום לשם כך.

14 חלק י"ד – פרק 4 • חשיבה מסדר גבוה: הנחות סמויות, שאלות לדיון ורלוונטיות לאורך זמן – כתיבה מודרכת

ענו בקצרה.

15 חלק ט"ו – פרק 5 • לשון ברמת תיכון: תחביר, בניינים, גזרות ומילות קישור – זיהוי בסיסי

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. בטקסט 'בשבחי השעמום' מופיע המשפט 'המוח מתחיל לשוטט'. באיזה בניין נטוי הפועל 'מתחיל'?

א) פעל ב) פיעל ג) הפעיל

2. מהו הנושא במשפט 'השעמום הוא קרקע פורייה ליצירה'?

א) קרקע ב) פורייה ג) השעמום

16 חלק ט"ז – פרק 5 • לשון ברמת תיכון: תחביר, בניינים, גזרות ומילות קישור – זיהוי ויישום

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהי הגזרה של הפועל 'זוכרים' במשפט 'רובנו כבר לא זוכרים'?

א) שלמים ב) גזרת פ"י ג) גזרת ל"ה

2. איזו מילת קישור מבין הבאות מביעה תנאי?

א) אם ב) לכן ג) אולם

17 חלק י"ז – פרק 5 • לשון ברמת תיכון: תחביר, בניינים, גזרות ומילות קישור – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. נולדים	___	**א.** התפעל
2. מזכיר	___	**ב.** פיעל
3. מקבל	___	**ג.** נפעל
4. משתעממים	___	**ד.** הפעיל

18 חלק י"ח – פרק 5 • לשון ברמת תיכון: תחביר, בניינים, גזרות ומילות קישור – כתיבה ועיבוד

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

19 חלק י"ט – פרק 6 • יצירה וסגנון: חיקוי סגנון ומשלב – זיהוי מאפייני הסגנון

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. באיזה גוף דיבור כתובה הכותבת את המאמר בשבחי השעמום?

(א) גוף ראשון יחיד (ב) גוף שני רבים (ג) גוף שלישי יחיד

2. כיצד נפתח המאמר?

(א) בשאלה רטורית לקורא (ב) בציטוט מחוקר (ג) בסיפור אישי ארוך

3. אילו מילות קישור משמשות לסידור הטיעונים במאמר?

(א) ראשית, שנית, זאת ועוד, לכן (ב) אבל, אם, כאשר, אולי

(ג) האם, מדוע, כיצד, מתי

20 חלק כ' – פרק 6 • יצירה וסגנון: חיקוי סגנון ומשלב – ניתוח מילות הקישור והמבנה הטיעוני

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. ראשית... שנית... זאת ועוד	___	**א.** הצגת טענה נגדית והפרכתה
2. יש הטוענים כי... אולם	___	**ב.** סידור הטיעונים לפי סדר
3. לכן אני מציעה	___	**ג.** המחשת רעיון באמצעות דוגמה

4. דימוי הספורטאית שאינה מתאמנת כל הזמן	___	**ד.** מעבר למסקנה והצעת פעולה

כרטיס יציאה

האם אני יכול/ה לזהות את סוגת הטקסט ולהצדיק זאת בשלושה מאפיינים?

האם אני מצליח/ה לאתר טענה מרכזית, ראיה תומכת ודעה נגדית בטקסט טיעוני?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀